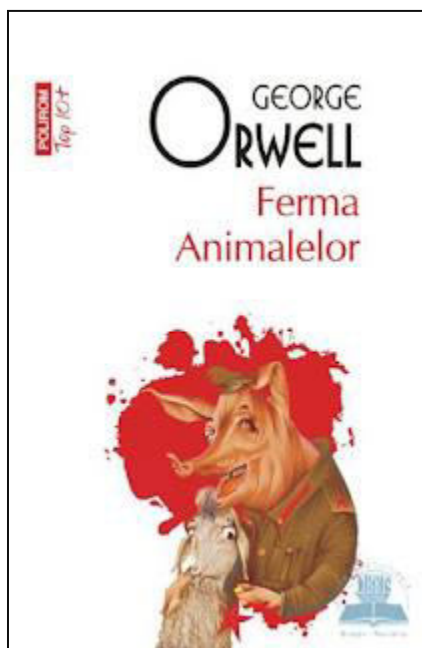

LITERATURA CLASICA ACCESIBILA

FERMA ANIMALELOR

de George Orwell

Cand animalele de la fermă își alungă stăpanul bețiv, toate sunt cuprinse de un zel colectiv. Fiecare muncește peste program, productivitatea crește și, pentru moment, toate gurile sunt sătule. Regulile de aur ale colectivității vor fi înscrise cu litere uriașe pe un hambar: toate animalele sunt egale, nici un animal nu va bea alcool, nu va purta haine, nu va dormi în pat, nu-și va ucide semenii. Dar nu va trece mult până când porcii vor prelua conducerea fermei și se vor bucura de toate privilegiile puterii. Punctul culminant al asazisei utopii „Ferma Animalelor” ce se metamorfozează în timp record într-o distopie poate fi înțeles fie și numai din ultima regulă care mai rămâne înscrisă pe hambar: „Toate animalele sunt egale, numai că unele animale sunt mai egale decât altele”.

George Orwell a reușit, prin umor și bun gust, să transpună prin intermediul parabolei animaliere o lume a hoției, a nedreptății și corupției. Mai pe scurt, ceea ce a însemnat totalitarismul. Prin urmare, acesta nu doar că realizează un comentariu subtil dar totuși fatidic la adresa acestei forme de guvernământ, dar o deghizează sub forma unei povesti ușor de parcurs pentru ca astfel ideile sale să ajungă cât mai ușor la publicul larg și să îl avertizeze în această privință.

Totul începe cu revoluția animalelor, care nu mai suporta să fie sclavele oamenilor. Așadar, când îl alungă din casă pe stăpânul lor, în încercarea de a fi organizate și de a-și fixa în minte niște idealuri concrete, alcătuiesc o listă care doar se promite a fi respectată:

CELE ȘAPTE PRECEPTE:

1. Oricine merge pe două picioare e dușman
2. Oricine merge pe patru picioare sau are aripi e prieten
3. Nici un animal nu va purta haine
4. Nici un animal nu va dormi într-un pat
5. Nici un animal nu va bea alcool
6. Nici un animal nu va ucide un alt animal
7. Toate animalele sunt egale

La început, ca în toate începuturile utopice, totul pare că merge conform planului: nu există diferențe între animale, toate muncesc în egală măsură pentru un trai mai bun și o existență indestulată, iar omul este dușmanul principal.

Cu timpul însă, porcii devin cei care preiau puterea de conducere și manevrează bunul mers al lucrurilor, Napoleon ajungând liderul tuturor animalelor. El mi s-a părut întruchiparea perfectă a ceea ce însemna un lider totalitar: prin intermediul vorbelor sale bine-alese, a discursurilor captivante și a ideilor inteligente, reușește să le manipuleze pe celelalte animale și să metamorfozeze regulile fermei astfel încât beneficiarii să nu mai fie, echivoc, toate animalele, ci doar partialitatea care se ocupa de conducere, porcii. Brusc, „Nici un animal nu va ucide un alt animal” devine „Nici un animal nu va ucide un alt animal fără motiv”, fapt ce confuzează toată populația animalieră și duce la distrugerea rapidă a sistemului de muncă, de hrană și de guvernământ.

De asemenea, acestea nu se mai pot referi la conducator cu „Napoleon” ci, întotdeauna, cu emfază, „conducătorul nostru, tovarășul Napoleon”, moment în care porcii se întrec în a inventa pentru el titluri evocatoare, de pildă: Părinte al Tuturor Animalelor, Teroare a Omenirii, Protector al Comunității Ovine, Prieten al Răzuștelor.

Prin urmare, sfortările și munca asidua a animalelor pare a fi în totalitate meritul lui Napoleon, iar rațiile insuficiente de hrană și schingiuirea acestora până la ultima suflare devine, în concepție porcina, mai mult decât necesară.

„Fericirea cea mai durabilă, spunea el, constă în a munci din greu și a trăi din puțin.”

Porcii ajung să beneficieze de anumite privilegii care, nu numai că nu erau prevăzute la început, dar care dau dovadă de faptul că animalele sunt orice, dar numai egale nu. Tot în aceeași perioadă s-a instituit regula ca, ori de câte ori un porc și un alt animal se întâlnesc pe o cărare, acel alt animal să se dea la o parte, ca să treacă porcul.

Deși una dintre cele mai importante reguli era aceea de egalitate, aceasta, în urma punerii porcului pe cea mai înaltă funcție în fermă, ajunge să fie formulată astfel:

„Toate animalele sunt egale, numai că unele animale sunt mai egale decât altele.”

Poate că mulți cititori s-ar feri de această lectură din dezinteresul față de politică sau de concepția greșită legată de complexitatea inumană a tuturor cartilor clasice, însă „Ferma animalelor” merită depășirea tuturor acestor inconveniente. Este, în opinia mea, o carte importantă, o lectură care te educa, te emoționează prin nedreptate, te sochează și te pune, cu siguranță, pe gânduri. Mai presus de toate, cartea de față are și puterea de a preveni: idealul egalității nu poate fi atins niciodată într-o societate.

O recomand în special celor care vor să înțeleagă, prin viziunea unor animale ce nu sunt departe de imaginea unui om, ceea ce a însemnat totalitarismul și să observe tacticile de manipulare ale celor care, ajunși la putere, aspiră mai mult către binele lor, și nu către binele întregii societăți.